

Nabokov regénye különös, kifinomult irodalmi játék, amely maga is értelmezések tucatjait generálta. Ami egyfelől a mű nyitottságából, Shade és Kinbote, költő és (túl)értő olvasója viszonyának (látszólagos?) tisztázatlanságából következően a legkevésbé sem meglepő. Másfelől viszont kissé ironikusnak tűnik abban a tekintetben, hogy a *Gyér világ* a saját szempontjait kérlelhetetlenül érvényesítő, s ezáltal önnön jelentőségét felnagyító irodalmi kritika mesteri karikatúrájaként is olvasható.

PÁPAY GYÖRGY

(Fordította Tótfalusi István,
Európa Könyvkiadó, Budapest, 2008,
328 oldal, 2700 Ft)

TRUMAN CAPOTE:
Álom luxuskivitelben
– *Meghallgatott imák*

Némileg enyhébben ugyan, de a *Meghallgatott imákkal* kapcsolatosan is felmerülnek a kiadás (kiadhatóság) morális problémái, csakúgy, mint az először 2004-ben megjelentetett *Nyári átkelés* esetében. Míg ez utóbbi esetében ugyanis egy soha ki nem adott (sőt, sokáig elveszítettnek hitt) kéziratról van szó, Truman Capote első nagyprózaí kísérletéről, és semmiképpen nem beszélhetünk még csak hallgatóla-

gos intencióról sem a szerző részéről, már ami a kiadást illeti, addig a *Meghallgatott imák* meglévő fejezeteit Capote már életében publikálta az Esquire-ben. Jóllehet maga a mű sosem készült el, így aztán legalábbis aggályos, hogy a töredékek egyfelől nyújtanak-e önálló irodalmi élményt, másfelől az is kérdés, tekinthető-e ez a néhány fejezet Capote-műnek, hiszen csak akkor vált volna saját jogon műalkotássá a szöveg, ha teljes egészében olvashatjuk. Esztétikailag nehezen megítélhető, mi több, nehezen értelmezhető a szöveg, ez a probléma azonban kizárólag esztétikai kérdés, a szöveg maga ugyanis nem értelmezhetetlen, sőt a három meglévő fejezetből kettő, a *Romlatlan szörnyeteg* és a *Kate McCloud* önállóan, akár egy-egy hosszabb novellaként is megállja a helyét.

A számos, fentebb is vázolt dilemma ellenére azonban elmondható, hogy ha nem is a legjobb, de kétségkívül a legizgalmasabb Capote-szöveggel van dolgunk. Ilyen kötetek esetében van igazi gondban a recenzens, hiszen többszáz oldalas tanulmányért kiált az anyag, mégis be kell érnie pár kurta sorral. A *Meghallgatott imák* egy heroikus vállalkozás volt Capote részéről, hogy harmadszorra is megújuljon, méghozzá gyökeresen. Ezért aztán aki hagyományos, tiszta, poétikus, érzékeny, képekben tobzódó, stílusosan cizellált Capote-könyvre vá-

gyik, mélyen csalódnai fog. Ez a szöveg leginkább úgy fogható fel, mint egy zseniális (valóban zseniális) író kísérlete arra, hogy a nulláról építse újjá saját művészetét, de tekinthetünk rá úgy is, mint a Bret Easton Ellis nevével fémjelzett generáció markáns előfutárára. Ez a három töredékes fejezet az amerikai felső tízezer végletekig deviáns világának végletekig deviáns krónikája. Úgy is fel-fogható, mint bulvárregény – hol álnévvel, hol anélkül megjelenik benne a háború utáni Amerika társasági, szellemi, politikai és üzleti életének sok ikonikus alakja. A szerző tulajdonképpen kitergeti a szennyest. Nem véletlen, hogy összes barátja és ismerőse dühösen elfordult tőle a fejezetek folyóiratközlése után: Capote valódi kegyvesztetté lett, és ezzel tulajdonképpen aláírta saját halálos ítéletét. Feltehetőleg eljutott csömörében arra a pontra, hogy a képmutatást teljességgel elutasítva fesse le, milyen az élet abban a világban, ahol a promiszkuitás és a legkülönbözőbb szexuális devianciák tárgyai már nem csupán férfiak vagy nők, de akár gyerekek és állatok is lehetnek, sőt lesznek is. Ebben a világban nincs tisztesség, nincs finomság és

nincs szépség sem. Nincs szépség! Pedig *Hidegvérrel* című korszakos regénye előtt más sem érdekelt Capotet. A *Meghallgatott imák* világában mindenki prostituálja magát, és ha már megunta, prostituál másokat is, vagy szippant egy kis kokaint a whiskyre.

A kiadó nagyszerű ötlete nyomán – az együtt/egymásra olvasás termékeny megközelítési módjainak ígérletét nyújtva – a sokkal ismertebb és a szerzőre sokkal inkább jellemző *Álom luxuskivitelben* című kisregénnyel együtt jelent meg a kötet, amelynek újraolvasása ismét meggyőz bennünket arról, hogy a *Meghallgatott imákkal* hangsúlyos ellenpontot képező mű a ma már ómódinak ható fordítás ellenére is kétségtől vérbeli remekmű. Az esetleges újrafordítás lehetőségét jelezve el kell ismerni, hogy – Joseph M. Fox, a Random House szerkesztője és Truman Capote bizalmas barátja előszavával együtt – ez a kötet az utóbbi év vonatkozásában az amerikai irodalom hazai kiadásának legizgalmasabb fejleménye.

FALVAI MÁTYÁS

(Fordította Bartos Tibor és Bart István,
Európa Könyvkiadó, Budapest, 2008,
294 oldal, 2500 Ft)

